

BALTIJOS ŠALIŲ DARBO ŽEMĖS ŪKYJE EKONOMINIS PALYGINIMAS

Austėja JUDEIKEVIČIŪTĖ, Vytauto Didžiojo universitetas, Žemės ūkio akademija, Bioekonomikos plėtros fakultetas,
el. paštas: austeja.judeikeviciute@stud.vdu.lt

Santrauka

Straipsnyje analizuojami darbo apimtys pokyčiai žemės ūkyje Baltijos šalyse 2020–2025 m., analizuojant darbą bendrai bei išskiriant samdomąją ir nesamdomąją darbo formas. Teorinėje dalyje pristatyta darbo samprata ir oraus darbo koncepcija, pabrėžiant jos aktualumą žemės ūkio sektoriui. Taip pat išskiriami pagrindiniai darbo žemės ūkyje specifika lemiantys veiksniai, tokie kaip sezoniskumas, užimtumo formų įvairovė, neapibrėžtumas, sudėtingos darbo sąlygos ir ribotas sektoriaus patrauklumas. Empirinėje straipsnio dalyje taikoma antrinių statistinių duomenų analizė, remiantis Eurostat žemės ūkio darbo sąnaudų rodikliais, išreikštais metiniais darbo vienetais. Tyrimo rezultatai parodė, kad 2020–2025 m. visose Baltijos šalyse mažėjo bendra darbo apimtis žemės ūkyje, tačiau mažėjimo tempai skyrėsi. Sparčiausiai mažėjo nesamdomojo darbo apimtis, tuo tarpu samdomojo darbo mažėjimas buvo lėtesnis, o gauti rezultatai atskleidė darbo struktūros transformaciją ir didėjančią sektoriaus orientavimąsi į kapitalu ir technologijomis grindžiamą gamybą.

Reikšminiai žodžiai: darbas žemės ūkyje, samdomasis (apmokamas) darbas, nesamdomasis (neapmokamas) darbas, Baltijos šalys, darbo apimtys.

Įvadas

Darbas žemės ūkyje apima fizinę, intelektinę ir organizacinę veiklą, susijusią su augalininkystės, gyvulininkystės bei miškininkystės produkcijos gamyba. Teoriškai jis vertinamas kaip sudėtinė ekonominės veiklos dalis, turinti ryšį su gamybos veiksniais – darbu, žeme ir kapitalu. Žemės ūkio darbas pasižymi sezoniskumu, priklausomybe nuo gamtos sąlygų ir dažnai reikalauja intensyvaus fizinio krūvio bei specialių žinių (Akhi et al., 2025). Žemės ūkio sektoriuje išryškėja darbo jėgos dinamika, o darbuotojai yra skirstomi į kategorijas: savarankiškai dirbantys asmenys, samdomi darbuotojai, ūkių savininkai ir dirbantys šeimos nariai (OECD, 2023). Pastaraisiais dešimtmečiais žemės ūkio sektorius susiduria su reikšmingais struktūriniais pokyčiais, susijusiais su technologine pažanga, darbo našumo augimu, demografiniais procesais ir darbo jėgos migracija. Šie procesai lemia pokyčius ne tik žemės ūkio gamybos organizavime, bet ir darbo pobūdyje, užimtumo formose ir darbo apimtyse. Baltijos šalys – Lietuva, Latvija ir Estija, pasižymi panašia istorine raida, tačiau kiekviena šalis pasižymi skirtinga žemės ūkio struktūra, darbo organizavimo modeliais ir užimtumo dinamika. Valstybės politika, ūkių dydžių skirtumai, mechanizacijos lygis ir darbo jėgos prieinamumas lemia nevienodus darbo apimtys pokyčius šiose šalyse. Todėl aktualu kompleksiskai įvertinti, kaip kinta bendroji, samdomoji ir nesamdomoji darbo apimtys žemės ūkyje Baltijos šalyse.

Tyrimo tikslas – įvertinti darbo apimtys pokyčius žemės ūkyje Baltijos šalyse 2020–2025 m., išskiriant samdomąją ir nesamdomąją darbą.

Iškeltam tikslui pasiekti sprendžiami šie **uždaviniai**:

1. Išnagrinėti darbo sampratą mokslinėje literatūroje.
2. Atskleisti darbo žemės ūkyje specifiką.
3. Išanalizuoti ir palyginti bendrosios, samdomosios ir nesamdomosios darbo apimtys dinamiką Baltijos šalyse.

Tyrimų objektas ir metodai

Tyrimų objektas – darbo apimtys pokyčiai žemės ūkyje Baltijos šalyse 2020–2025 m.

Tyrimų metodai – mokslinės literatūros analizė, statistinių duomenų analizė, grafinis duomenų vaizdavimas, aprašomoji statistinė analizė.

Tyrimų rezultatai ir jų aptarimas

Ekonomikos teorijoje darbas laikomas viena pagrindinių ekonominių kategorijų, apibrėžiančių žmonių dalyvavimą gamybos procese ir ekonominėje veikloje. Klasikinėje ir neoklasikinėje ekonomikoje darbas suvokiamas kaip sąmoninga, tikslinga žmogaus veikla, kurios metu kuriamos materialinės ir nematerialinės gėrybės, tenkinančios visuomenės poreikius (Varian, 2014). M. Hendriks ir F. Cnossen (2025) darbą įvardija kaip mainų procesą, kai asmenys savo laiką ir pastangas skiria ekonominei veiklai, siekdami gauti piniginį atlygį. Šiuolaikinėje ekonomikoje darbas dažnai apibrėžiamas kaip ekonominė veikla, už kurią gaunamas atlygis ir kuri yra integruota į rinkos sistemą. Tokiu požiūriu darbas siejamas su darbo rinkos funkcionavimu, darbo pasiūla ir paklausa, darbo užmokesčiu ir darbo našumu (Varian, 2014). Pasak S. Gerold, M. Hoffmann ir E. Aigner (2023), darbas paprastai suvokiamas kaip produktyvi veikla, kuri tenkina vartotojų poreikius, prisideda prie sveikatos ir gerovės bei užtikrina socialinę įtrauktį.

Apibendrinant mokslinėje literatūroje pateikiamus darbo sampratos apibrėžimus, galima teigti, kad darbas suvokiamas kaip daugialypė ekonominė ir socialinė kategorija, apimanti tiek mainų procesą, tiek produktyvią veiklą ir darbo kokybės aspektus.

Kartu su darbo sąvoka 1999 m. Tarptautinė darbo organizacija (TDO, angl. ILO) pristatė oraus darbo sąvoką. Pasak J. G. Backes ir M. Traverso (2024), orus darbas apibrėžiamas per penkis pagrindinius komponentus: saugumą, darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, vertybių atitikimą, teisingą atlygį ir galimybę naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis. A. Di Fabio ir J. G. Maree (2016) išskyrė skirtingas oraus darbo perspektyvas:

- Filosofinę – daugiausia dėmesio skiriama orumo sampratai ir kaip ją gali paveikti kultūriniai ir socialiniai aspektai.
- Teisinę – daugiausia dėmesio skiriama darbo teisės sistemai, kuri turėtų palengvinti prieigą prie naujų įsidarbinimo galimybių ir sustiprinti įsidarbinimo politiką.
- Ekonominę – šioje perspektyvoje pabrėžiama „kiekvieno žmogaus teisė į teisingas ir palankias darbo sąlygas, pakartojant teisingumo, saugumo, lygių galimybių ir pagarbos teisėms sąvokas.
- Sociologinę – kalbama apie tai, kaip einant metams keitėsi padoraus darbo samprata.
- Psichologinę – daugiausia dėmesio skiriama pasitenkinimui darbu, kuris susijęs su darbuotojo lūkesčiais darbe ir darbo kokybės suvokimu bei vidinei darbo kokybei, kuri susijusi su darbuotojų gerove.

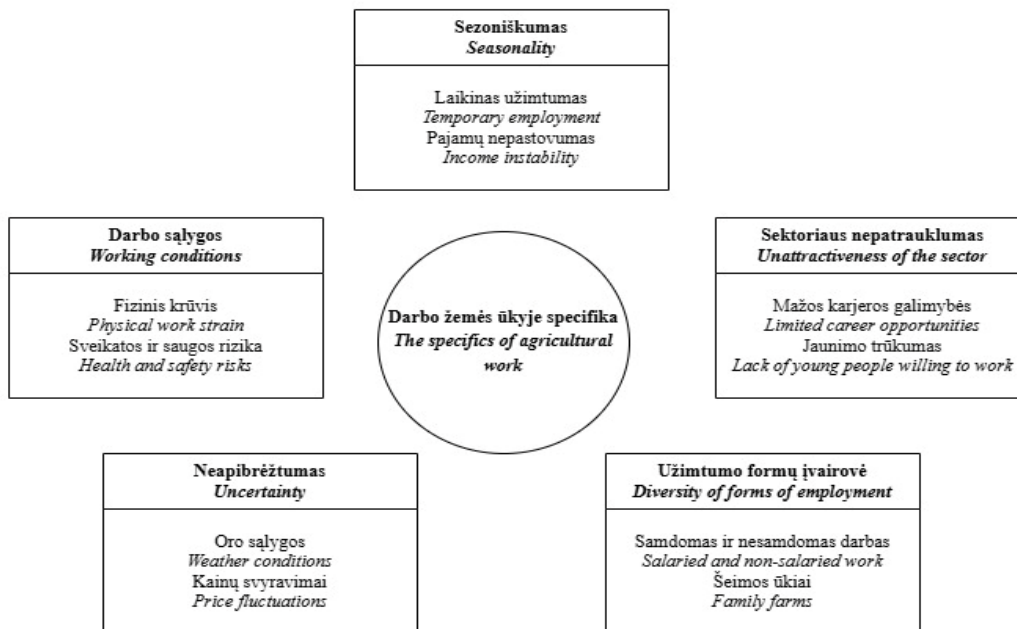
Tarptautinės darbo organizacijos oraus darbo koncepcija žemės ūkio sektoriuje yra itin aktuali dėl specifinių šio sektoriaus darbo sąlygų, kurios dažnai skiriasi nuo kitų ekonomikos sričių.

Žemės ūkio veiklai būdingas sezoniškumas lemia, kad dalis darbuotojų dirba tik tam tikrais metų laikotarpiais, o siekdami užtikrinti stabilesnes pajamas, jie dažnai ieško alternatyvių užimtumo galimybių kituose sektoriuose (Vaishnavi ir Manisankar, 2022).

Be to, darbas žemės ūkyje ir kaimo vietovėse neretai yra siejamas su žemesniu socialiniu statusu ir ribotomis profesinio ir asmeninio tobulėjimo galimybėmis, o tai mažina sektoriaus patrauklumą (Vaishnavi ir Manisankar, 2022). Ūkininko veikla pasižymi ir papildoma atsakomybe – jis dažnai yra vienintelis sprendimų priėmėjas, atsakingas už ūkio valdymą, finansinius sprendimus, gamybos organizavimą ir darbuotojų koordinavimą, o tai gali turėti įtakos psichologinei gerovei (Costea et al., 2023).

Žemės ūkio sektoriuje dirbantys asmenys taip pat susiduria su padidinta neapibrėžtumo rizika, susijusia su oro sąlygų kaita, kainų svyravimais ir pavojingomis darbo sąlygomis. Ilgos darbo valandos, fizinis krūvis ir palyginti žemi atlyginimai apsunkina ILO oraus darbo principų įgyvendinimą, o tai lemia, kad darbas žemės ūkyje dažnai vertinamas kaip mažiau patrauklus karjeros pasirinkimas, ypač jaunų ir aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų tarpe (ILO, 2022; Jones, Williams ir Gill, 2017).

Darbo žemės ūkyje specifika pasižymi tarpusavyje susijusiais veiksniais, kurie daro tiesioginę įtaką užimtumo formoms, darbo apimčiai ir oraus darbo principų įgyvendinimui (žr. 1 pav.).

Šaltinis: sudaryta autorės, pagal ILO (2022), Vaishnavi ir Manisankar (2022), Costea et al. (2023), Brotherson (2020), Jones et al. (2017).
Source: compiled by the author according to ILO (2022), Vaishnavi ir Manisankar (2022), Costea et al. (2023), Brotherson (2020), Jones et al. (2017).

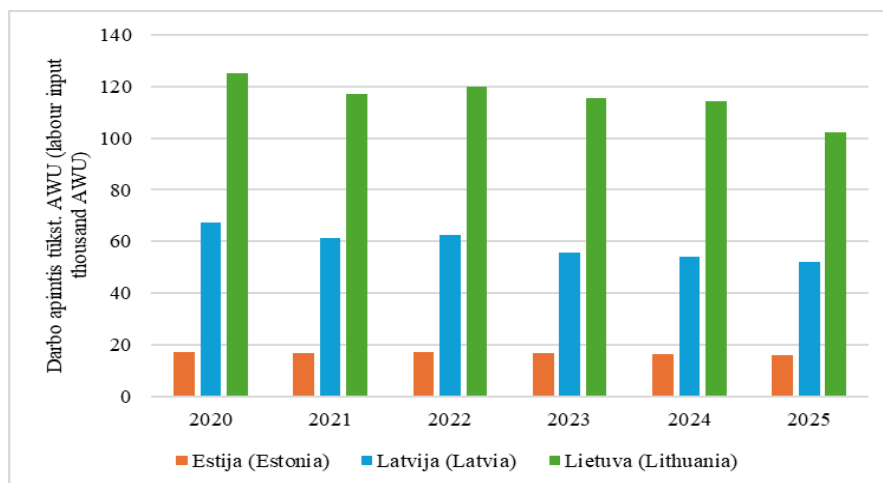
1 pav. Darbo žemės ūkyje specifika
Fig. 1. The specifics of agricultural work

1 paveiksle pateikta darbo žemės ūkyje specifika atskleidžia, kad užimtumo formos, darbo apimtis ir oraus darbo principų įgyvendinimas šiame sektoriuje priklauso nuo tarpusavyje susijusių struktūrinių ir socialinių veiksnių.

Sezoniškumas, užimtumo formų įvairovė, neapibrėžtumas, sudėtingos darbo sąlygos ir ribotas sektoriaus patrauklumas daro tiesioginę įtaką darbo jėgos pasiūlai bei darbo organizavimui žemės ūkyje.

Siekiant empiriškai įvertinti, kaip šie veiksniai atsispindi darbo rinkos pokyčiuose, remiantis Eurostat metinių darbo vienetų (AWU) duomenimis, toliau analizuojama bendroji, samdomoji ir nesamdomoji darbo apimtis Baltijos šalių žemės ūkyje.

Siekiant įvertinti bendrą darbo apimtį situaciją žemės ūkyje, visų pirma analizuojami bendrieji darbo apimtį duomenys Baltijos šalyse, kurie leidžia atskleisti bendras užimtumo tendencijas nagrinėjamu laikotarpiu.

Šaltinis: sudaryta autorės remiantis Eurostat duomenimis (2026)

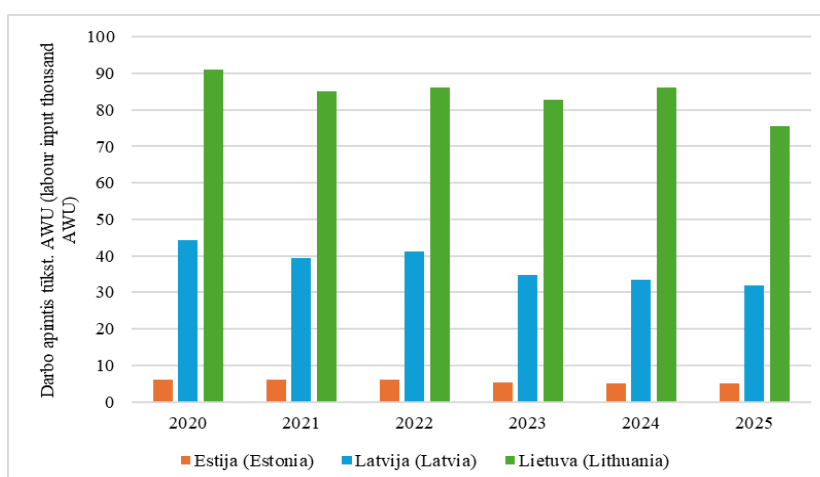
Source: compiled by the author based on data from the Eurostat database

2 pav. Darbo apimtis žemės ūkyje Baltijos šalyse 2020-2025 m.

Fig. 2. Agricultural labour input statistics in the Baltic states 2020-2025

Didžiausia darbo apimtis visą laikotarpį fiksuojama Lietuvoje, tačiau taip pat stebimas ir ryškiausias mažėjimas – nuo apie 125 tūkst. metinių darbo vienetų (AWU) 2020 m. iki maždaug 102 tūkst. AWU 2025 m. Tai rodo spartesnius struktūrinius pokyčius žemės ūkyje, siejamus su ūkių mechanizacijos plėtra ir darbo jėgos traukimusi iš sektoriaus. Latvijoje darbo apimtis taip pat nuosekliai mažėjo, nuo maždaug 67 tūkst. AWU 2020 m. iki apie 52 tūkst. AWU 2025 m., o tai leidžia teigti, kad žemės ūkio sektorius šalyje patiria panašius darbo rinkos iššūkius, kaip ir Lietuvoje, tačiau mažesniu mastu. Estijoje bendroji darbo apimtis išliko santykinai stabili, mažėjimas buvo nedidelis, tai gali būti siejama su aukštesniu mechanizacijos lygiu ir efektyvesniu darbo organizavimu žemės ūkyje.

Bendrosios darbo apimtį analizė leidžia įvertinti bendras užimtumo tendencijas žemės ūkyje, tačiau ji neatskleidžia darbo struktūros ypatumų. Siekiant išsamiau įvertinti darbo organizavimo formas, toliau analizuojama nesamdomojo darbo apimtis Baltijos šalyse, apimanti ūkių savininkus, savarankiškai dirbančius ūkininkus ir šeimos narius, dirbančius ūkyje.

Šaltinis: sudaryta autorės remiantis Eurostat duomenimis (2026)

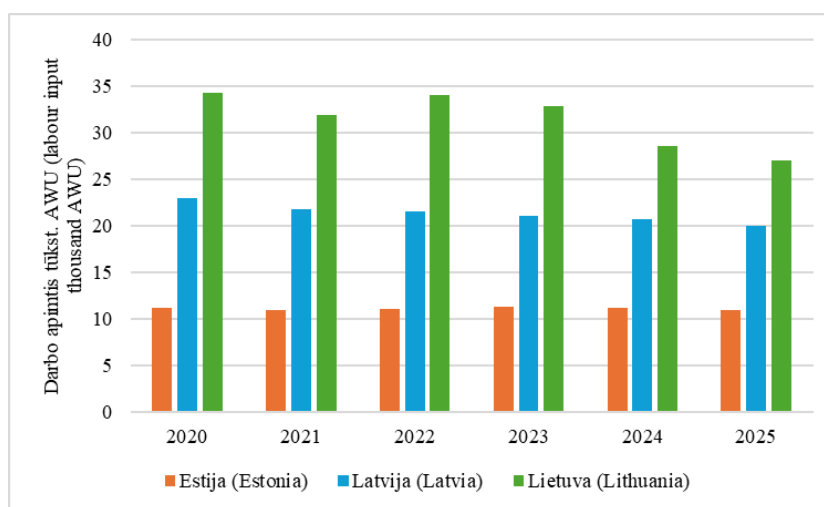
Source: compiled by the author based on data from the Eurostat database

3 pav. Savarankiškai dirbančiųjų ir šeimos narių atliekamo darbo apimtis žemės ūkyje Baltijos šalyse 2020–2025 m.

Fig. 3. Agricultural labour input statistics of self-employed farmers, unpaid family workers and farm owners in the Baltic states 2020-2025

Didžiausia savarankiškai dirbančių ūkininkų, ūkių savininkų ir šeimos narių atliekamo darbo apimtis visą analizuojamą laikotarpį fiksuojama Lietuvoje, tačiau fiksuojama mažėjimo tendencija – nuo maždaug 91 tūkst. AWU 2020 m. iki apie 75 tūkst. AWU 2025 m. Mažėjimas atspindi ūkio struktūrinius pokyčius, susijusius su technologiniu ūkių modernizavimu ir darbo našumo augimu. Didėjantis kapitalo intensyvumas ir investicijos į mechanizaciją mažina tradicinio šeimos darbo poreikį. Šiuos procesus papildomai skatina Bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) investicinė parama modernizacijai ir konkurencingumo didinimui, kuri netiesiogiai skatina darbo jėgos pakeitimą kapitalu. Latvijoje savarankiško ir šeimos darbo apimtis taip pat nuosekliai mažėjo – nuo maždaug 44 tūkst. AWU 2020 m. iki apie 32 tūkst. AWU 2025 m., tai leidžia teigti, kad ir Latvijoje vyksta panašūs žemės ūkio struktūrinės transformacijos procesai. Mažėjimą taip pat galima sieti su darbo rinkos veiksniais, t.y. alternatyvių užimtumo galimybių augimu kaimo vietovėse ir demografiniais pokyčiais, ypač ūkininkų senėjimu ir jaunimo nenoru dirbti žemės ūkio srityje. Estijoje darbo apimtis išlieka santykinai maža ir gana stabili, svyruojanti apie 5–6 tūkst. AWU. Tai gali būti siejama su struktūriškai stambesniais ūkiais, kuriuose šeimos darbo vaidmuo mažesnis, o gamyba labiau orientuota į efektyvumą ir rinkos konkurencingumą.

Nesamdomojo darbo analizė atskleidžia šeimos ūkių ir savarankiškai dirbančių asmenų vaidmens pokyčius, tačiau taip pat svarbu įvertinti samdomojo darbo reikšmę žemės ūkio sektoriuje. Toliau analizuojama samdomųjų darbuotojų darbo apimtis, leidžianti įvertinti profesionalizacijos ir darbo santykių kaitos tendencijas žemės ūkyje Baltijos šalyse (žr. 4 pav.).

Šaltinis: sudaryta autorės remiantis Eurostat duomenimis (2026)

Source: compiled by the author based on data from the Eurostat database

4 pav. Samdomųjų darbuotojų darbo apimtis žemės ūkyje Baltijos šalyse 2020–2025 m.

Fig. 4. Agricultural labour input statistics of salaried workers in the Baltic states 2020–2025

Didžiausia samdomųjų darbuotojų darbo apimtis visą analizuojamą laikotarpį fiksuojama Lietuvoje, tačiau, priešingai nei savarankiško ir šeimos darbo atveju, mažėjimo tendencija yra mažesnio masto. Maždaug nuo 34 tūkst. AWU 2020 m. darbo apimtis sumažėjo iki apie 27 tūkst. AWU 2025 m. Tai gali rodyti, kad nors žemės ūkio sektoriuje vyksta darbo jėgos poreikio mažėjimas dėl technologinės pažangos ir gamybos efektyvumo augimo, samdomas darbas išlieka svarbi gamybos dalis, ypač stambesniuose ūkiuose. Latvijoje samdomųjų darbuotojų darbo apimtis taip pat palaipsniui mažėjo – maždaug nuo 23 tūkst. AWU 2020 m. iki apie 20 tūkst. AWU 2025 m. Mažėjimas yra nuoseklus, tačiau palyginti nedidelis, tai gali rodyti stabilų samdomos darbo jėgos poreikį žemės ūkio įmonėse, nepaisant produktyvumo didėjimo ir struktūrinių sektoriaus pokyčių. Estijoje samdomųjų darbuotojų darbo apimtis išlieka santykinai maža ir gana stabili, svyruojanti apie 11 tūkst. AWU visą laikotarpį. Tai gali būti siejama su aukštu gamybos efektyvumo lygiu, didesne ūkių kapitalizacija ir mažesniu darbo jėgos intensyvumu.

2020–2025 m. laikotarpiu Baltijos šalių žemės ūkio sektoriuje stebimas nuoseklus bendros darbo apimties mažėjimas, atspindintis ilgalaikius struktūrinius pokyčius, susijusius su technologine pažanga, ūkių modernizacija ir gamybos efektyvumo didėjimu. Didžiausia darbo apimtis visą laikotarpį išlieka Lietuvoje, tačiau taip pat Lietuvoje fiksuojamas ir ryškiausias mažėjimas, ypač savarankiškai dirbančių ūkininkų ir šeimos narių darbo segmente, tai rodo spartesnį perėjimą prie kapitalu intensyvesnio ir produktyvesnio žemės ūkio modelio. Latvijoje darbo apimčių mažėjimas taip pat nuoseklus, tačiau mažesnio masto nei Lietuvoje. Estijoje darbo rodikliai išlieka santykinai stabilūs, tai gali būti siejama su aukštesniu sektoriaus mechanizacijos lygiu. Analizuojant darbo struktūrą matyti, kad sparčiausiai mažėja šeimos darbo reikšmė, tuo tarpu samdomojo darbo apimtys mažėja lėčiau ir išlieka svarbi žemės ūkio sektoriaus dalis. Apibendrinant galima teigti, kad visose Baltijos šalyse vyksta žemės ūkio darbo struktūros transformacija: mažėjantis darbo jėgos poreikis ir didėjantis technologijų vaidmuo indikuoja, kad sektorius palaipsniui pereina prie efektyvesnio ir technologiškai pažangesnio veiklos modelio.

Išvados

1. Mokslinėje literatūroje išnagrinėjus darbo sampratą nustatyta, kad darbas apibrėžiamas kaip ekonominė ir socialinė veikla, skirta vertės kūrimui ir pajamų gavimui, apimanti darbo kokybės aspektus ir yra siejama su darbo rinkos funkcionavimu, darbo pasiūla ir paklausa, darbo užmokesčiu ir darbo našumu.

2. Atskleidus darbo žemės ūkyje specifiką nustatyta, kad šiam sektoriui būdingas sezoniškumas, priklausomybė nuo gamtinių veiksnių, darbo intensyvumo svyravimai ir didelė skirtingų darbo organizavimo formų reikšmė. Žemės ūkyje tradiciškai svarbus šeimos darbas, tačiau sektoriaus modernizacija, mechanizacija ir technologinė pažanga mažina rankų darbo poreikį ir skatina darbo organizavimo transformaciją.

3. Išanalizavus ir palyginus bendrosios, samdomosios ir nesamdomosios darbo apimtys dinamiką Baltijos šalyse nustatyta, kad 2020–2025 m. visose šalyse žemės ūkyje mažėjo bendra darbo apimtis, tačiau mažėjimo tempai ir struktūra skiriasi. Sparčiausiai mažėja nesamdomojo darbo apimtis, tuo tarpu samdomojo darbo mažėjimas yra lėtesnis. Lietuvoje darbo apimtys mažėjimas ryškiausias, Latvijoje – nuoseklus, bet mažesnio masto, o Estijoje darbo rodikliai išlieka santykinai stabilūs. Tai rodo bendrą darbo struktūros transformaciją ir didėjančią sektoriaus orientavimąsi į kapitalu ir technologijomis grindžiamą gamybą.

Literatūra

1. Akhi, S., Sultana, A.-A., Akhter, S., & Rahman, M. M. (2025). Causes of seasonal out-migration in the terms of agricultural perspectives in Phulbari Upazila, Kurigram, Bangladesh. *International Journal of Environment and Climate Change*, 15(1), 104–113. <https://doi.org/10.9734/ijec/2025/v15i14678>
2. Backes, J. G., & Traverso, M. (2024). Social life cycle assessment in the construction industry: Systematic literature review and identification of relevant social indicators for carbon reinforced concrete. *Environmental Development and Sustainability*, 26, 7199–7233. <https://doi.org/10.1007/s10668-023-03005-6>
3. Costea, M., Leah, D., Pașcalău, R., Șmuleac, L., Stanciu, S. M., Merghes, P., Nicula-Neagu, M., Dumitrescu, C., & Feher, A. (2023). Challenges and issues for farmers in the modern era. *Research Journal of Agricultural Science*, 55 (2).
4. Di Fabio, A., & Maree, J. G. (2016). Using a transdisciplinary interpretive lens to broaden reflections on alleviating poverty and promoting decent work. *Frontiers in psychology*, 7, 503.
5. Eurostat. (2026). *Agricultural labour input statistics: absolute figures (thousand annual work units)* Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/aact_ali01_custom_19889298/default/table (žiūrėta 2026-01-19)
6. Gerold, S., Hoffmann, M., & Aigner, E. (2023). Towards a critical understanding of work in ecological economics: A postwork perspective. *Ecological Economics*, 212, Article 107935. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2023.107935>
7. Hendriks, M., & Cnossen, F. (2025). *The economics of meaningful work: A scoping review* (Global Labor Organization Discussion Paper No. 1657). Global Labor Organization. <https://hdl.handle.net/10419/324752>
8. International Labour Organization. (2022). Working time and work-life balance around the world. International Labour Office. Prieiga per internetą: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/%40ed_protect/%40protrav/%40travail/documents/publication/wcms_864222.pdf (žiūrėta 2026-01-17)
9. Jones, K., Williams, R. J., & Gill, T. B. (2017). “If you study, the last thing you want to be is working under the sun:” An analysis of perceptions of agricultural education and occupations in four countries. *Agriculture and Human Values*, 34, 15–25
10. Vaishnavi, P., & Manisankar, G. (2022). Labour Scarcity in Agriculture: A Review. Dhanalakshmi Srinivasan University & Visva Bharati University. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/361253707_Labour_Scarcity_in_Agriculture_A_Review (žiūrėta 2026-01-19)
11. Varian, H. R. (2014). *Intermediate microeconomics: A modern approach* (9th ed.). W. W. Norton & Company.

ECONOMIC COMPARISON OF AGRICULTURAL LABOUR IN THE BALTIC COUNTRIES

Abstract

The article analyzes changes in the volume of labour input in agriculture in the Baltic countries in 2020–2025, analyzing work in general and distinguishing between hired and unhired forms of work. The theoretical part presents the concept of work and the concept of decent work, emphasizing its relevance to the agricultural sector. It also highlights the main factors determining the specificity of agricultural work, such as seasonality, diversity of forms of employment, uncertainty, difficult working conditions, and limited attractiveness of the sector. The empirical part of the article applies secondary statistical data analysis based on Eurostat agricultural labor cost indicators expressed in annual work units. The results of the study showed that between 2020 and 2025, the total labour input in agriculture declined in all Baltic countries, but the rates of decline varied. The volume of self-employed work declined most rapidly, while the decline in salaried work was slower. The results revealed a transformation in the structure of work and an increasing focus on capital and technology-based production in the sector.

Keywords: agricultural labour, salaried workers, non-salaried workers, Baltic states, labour input.